

TANTÁRGYI TEMATIKA

Szociológia

2026/2027. I. félév

Tantárgy neve: Szociológia	Tantárgy Neptun-kódja: Levelező tagozat: AJJOE142MBAL5 Tárgyfelelős intézet: Jogtörténeti és Jogelméleti Intézet Jogelméleti és Jogszociológiai Tanszék Tantárgyfelelős: Kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Lehotay Veronika, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: 1. félév – őszi	Előfeltétel: -
Óraszám: 10 óra/félév	Számonkérés módja: beszámoló
Kreditpont: 3 kredit	Munkarend: levelező
Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja, hogy bemutassa az általános szociológia fejlődésének történetét, módszertanát, legfontosabb képviselőit és elméleteiket. Áttekintjük továbbá a szociológia által hagyományosan vizsgált és kutatott témaköröket a nemzetközi és a hazai szakirodalom feldolgozásával, valamint betekintést kaphatnak a hallgatók a jogszociológia néhány aspektusába is. A kurzus célja annak megértése, hogy a jog nem önmagában, hanem társadalmi környezetében működik: a társadalom alakítja a jogot, miközben a jog maga is alakítja a társadalmi viszonyokat. Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T1, T2, T4 <i>képesség:</i> K1 <i>attitűd:</i> A2 <i>autonómia és felelősség:</i> F1	
A tantárgy tematikus leírása: 2026. szeptember 18. 12.30.-15.50.: Általános tájékoztató, a követelmények megbeszélése. A szociológiai gondolkodás és a társadalom szerkezete – 4 óra • A szociológia fogalma, tárgya és módszerei • A társadalom és az egyén viszonya • A szociológia és a jogtudomány kapcsolata • A klasszikus szociológia kialakulása: Marx, Durkheim, Weber • A modern szociológiai gondolkodás: Malinowski, Parsons, Merton, Frankfurti Iskola • Funkcionalizmus és kritikai társadalomelmélet • Rendszerelméletek, Luhmann • A társadalom mint kommunikációs rendszer, a jog mint társadalmi alrendszer • Társadalmi struktúra, rétegződés, státusz, osztály • Társadalmi egyenlőtlenségek és társadalmi mobilitás • Társadalmi cselekvés és kommunikáció: Weber, Habermas, Luhmann • Egyéni cselekvés és társadalmi meghatározottság, a szabad akarat kérdése	

2026. október 17. 8.30-12.40. Társadalmi kapcsolatok, normák, deviancia és jogszociológia – 5 óra

- Társadalmi csoportok és társas kapcsolatok
- Elsődleges és másodlagos csoportok
- Személy- és csoportközi viszonyok
- Identitás, kisebbségek, előítélet és diszkrimináció
- Kultúra, értékek és társadalmi normák
- Társadalmi intézmények, a család
- Szocializáció, társadalmi szerep és státusz
- Szerepkonfliktusok
- Konformitás és deviancia
- A deviancia főbb elméletei
- Társadalmi kontroll és jog
- Jogismeret, jogtudat és jogi attitűd
- Jogkövetés és jogkövető magatartás
- A jog és a társadalmi normák kapcsolata
- Jogérvényesülés és joghoz való hozzáférés
- Jog és társadalmi egyenlőtlenségek
- A jogalkalmazás társadalmi aspektusai

2026. november 27. 13.10.-14.00. A félév anyagának számonkérése önkéntes zárthelyi dolgozat formájában.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A beszámoló teljesítésének módja, értékelése:

Teljesítés módja: írásbeli beszámoló háromfokozatú értékeléssel.

A sikeres félévközi önkéntes zárthelyi dolgozat megírása (kiválóan megfelelt vagy megfelelt érdemjegy) esetén megajánlott jegy szerezhető. Aki nem vagy nem megfelelő eredményű zárthelyi dolgozatot írt, a vizsgaidőszakban írásban tudja a beszámolót teljesíteni a megadott vizsgaidőpontokban.

Teljesítés értékelése: a háromfokozatú értékelés az alábbi százalékos megoszlás alapján alakul ki:

Kiválóan megfelelt (5): 75–100 %

Megfelelt (3): 51–74 %

Nem megfelelt (1): 0–50 %

Kötelező irodalom:

1. Giddens, Anthony: *Sociology*. (6th edition) Polity Press, 2009.
2. Hidasi Viktória – Vinnai Edina: *Bevezetés a szociológiába*. Miskolc: Miskolci Egyetemi Kiadó, 2015.
3. Lehotay Veronika: *Munkahelyi zaklatás? avagy egy jogpszichológiai kutatás tanulságai*. In: Varga Zoltán (szerk.): *Jogi kihívások és válaszok a XXI. században 3*. Miskolci Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar. Miskolc, 2024. 196-210. oldal.

Ajánlott irodalom:

1. Andorka Rudolf: *Bevezetés a szociológiába*. (Második javított és bővített kiadás) Budapest: Osiris Kiadó, 2006.
2. Bencze Mátyás – Vinnai Edina (szerk.): *Jogszociológiai előadások*. Egyetemi jegyzet. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012.
3. Cotterrell, Roger: *The Sociology of Law. An Introduction*. (2nd ed.) London, Dublin, Edinburgh: Butterworths, 1992.
4. Fleck Zoltán: *Szociológia jogászoknak*. Budapest: Napvilág Kiadó, 2003.
5. Lehotay Veronika: *A mobbing fogalmi megközelítései és szabályozása az Európai Unióban*. In: Varga Zoltán (szerk.): *Jogi kihívások és válaszok a XXI. században*. 2. 2023.

Szabó-Tóth Kinga: *Bevezetés a szociológiába*. Egyetemi jegyzet.

Önellenőrző és vizsgakérdések

2026/2027. őszi félév

- A szociológia tárgya, szemlélete és módszerei.
- Marx társadalomelmélete.
- Durkheim társadalomelmélete.
- Weber társadalomelmélete.
- Funkcionalizmus.
- Frankfurti Iskola.
- AGIL-modell.
- Luhmann rendszerelmélete.
- Társadalmi struktúra és rétegződés.
- Társadalmi egyenlőtlenségek.
- Társadalmi mobilitás.
- Társadalmi cselekvés Weber, Habermas és Luhmann szerint.
- Szabad akarat és társadalmi meghatározottság.
- Társadalmi csoportok.
- Személyközi kapcsolatok.
- Kategorizáció, sztereotípa, előítélet, diszkrimináció.
- Kultúra, értékek és normák.
- Szocializáció.
- Szerep és státusz.
- Deviancia és társadalmi kontroll.
- Jogismeret, jogtudat, jogi attitűd.
- Jogkövetés és jogérvényesülés.
- Jog és társadalmi normák.
- Joghoz való hozzáférés.

Alkalmazó kérdések: *Az alkalmazó kérdések célja annak bemutatása, hogy a hallgató képes-e a kurzus során elsajátított fogalmakat és elméleteket konkrét társadalmi és jogi jelenségek értelmezésére alkalmazni. A vizsgán az alkalmazó kérdésekhez hasonló típusú feladatok is előfordulhatnak.*

1. Hogyan elemezhető egy munkahelyi konfliktus, illetve a mobbing szociológiai szempontból?
2. Hogyan értelmezhető egy fiatalkorú jogsértő magatartása a deviancia és a társadalmi minősítés elméletei alapján?
3. Hogyan válhat egy társadalmi konfliktusból jogi probléma?
4. Hogyan kapcsolódik össze a társadalmi egyenlőtlenség, a diszkrimináció és a jog?
5. Miért nem elegendő a jogszabály ismerete ahhoz, hogy megértsük az emberek jogkövető vagy jogsértő magatartását?

Hallgatói ügyintézés:

Losonczi Laura Anna

e-mail: laura.losonczi@uni-miskolc.hu

A/6.épület 222. szoba

Tel: 0646/565-186

Jó felkészülést kíván:

Dr. Lehotay Veronika

egyetemi docens

veronika.lehotay1@uni-miskolc.hu

Miskolc, 2026. augusztus 27.